

मणिपूर : अखंड सावधानता बाळगवी लागणार

गेली जवळपास दोन वर्षे वार्षिक संघर्षाने ग्रस्त झालेल्या मणिपूर राज्यात आता बऱ्यापैकी स्थैर्य आल्याचे दिसत असून तेथे राजकीय प्रक्रियेचा प्रारंभ नव्याने होत आहे. या राज्यातील राष्ट्रपती राजवट उठविण्यात आली असून भारतीय जनता पक्षाचे नेते युनायटेड फ्रंटचे नेते मुख्यमंत्रीपदाचा कार्यभार स्वीकारला असून त्यांना साहाय्य करण्यासाठी दोन उपमुख्यमंत्रीही नियुक्त करण्यात आले आहेत. त्यांची नावे अनुक्रमे नेमचा किपगेन आणि लोसी दिखो अशी आहेत. या राज्यात नव्या मंत्र्यांचीही नियुक्ती करण्यात आली आहे. त्यामुळे मागच्या दोन वर्षांचा संघर्ष मागे टाकून हे राज्य आता पुन्हा सामाजिक सलोखा आणि विकास यांच्या दिशेने वाटचाल करू लागेल, अशी आशा जागृत झाली आहे, असे म्हणता येते. केंद्र सरकारही आता या राज्यात सामाजिक सलोखा निर्माण करण्यासाठी नव्या जोमाने आणि नव्या मार्गाने प्रयत्नशील झाले असल्याचे पहावयास मिळते. मंत्रिमंडळाच्या रचनेवरूनच याची कल्पना येते. मुख्यमंत्री सिंह हे मैतेयी समाजाचे आहेत. तर दोन उपमुख्यमंत्र्यांपैकी नेमचा किपगेन हे कुकी समाजातील, तर लोसी दिखो हे नागा जनजाती समुदायांमधील आहेत. हेच तीन समाजघटक या राज्यात प्रभावी आहेत आणि त्यांच्यातील संघर्षामुळे हे राज्य मधल्या काळात चांगलेच ढवळून निघाले होते. आता तो कट्टि इतिहास मागे टाकून या नव्या मंत्रिमंडळाने आणि या राज्यातील विविध समाजघटकांनी काम करण्यास प्रारंभ केला, तर निश्चितच या राज्याचे भवितव्य उज्वल असेल. मणिपूरचा भूगोल हा वैशिष्ट्यापूर्ण आहे. याचा मधला भाग हा सखल आणि सपाट आहे, तर त्याच्या चारी बाजूंनी डोंगराळ आणि टेकडीयुक्त प्रदेश आहे. सखल भागात मैतेयी समाजाची मुख्यतः वस्ती आहे, तर डोंगराळ भागांमध्ये कुकी समाज आणि नागा जनजातीचे अनेक समुदाय वास्तव्य करतात. डोंगराळ भागांमध्ये लोकवस्ती आदी विरळ, तर मध्यभागी सखल भागात ती दाट आहे. ही भूगोलाची आणि लोकसंख्येची विभागणी कित्येकदा या राज्यातील सामाजिक संघर्षाला कारणीभूत ठरते. त्यामुळे समतोल राखणे ही राज्य सरकारची आणि केंद्र सरकारची कसोटी असते. मैतेयी समाज आणि कुकी समाज हे पारंपरिकरित्या एकमेकांचे प्रतिस्पर्धी आणि कित्येकदा एकमेकांचे शत्रू असल्याप्रमाणे वागतात आणि त्यामुळे त्यांच्यात हिंसक संघर्ष होतात. मैतेयी समाजाची मागणी आपल्याला जनजातीचा दर्जा द्यावा, अशी आहे. मात्र कुकी समाजाचा या मागणीला विरोध आहे. जनजातीसाठी ज्या सवलती दिल्या जातात, त्यांच्यात त्यांना आणखी एक वाटेकरी नको आहे, असे या विरोधाचे कारण सांगितले जाते. यातूनच काही काळापूर्वी मोठा संघर्ष या राज्यात घडला होता आणि त्यात मोठ्या प्रमाणात हिंसाचार झाला होता. डोंगराळ भाग आणि सपाट भाग असे या राज्याचे विभाजन करून दोन राज्ये निर्माण करावी लागतात की काय, अशी परिस्थिती निर्माण झाली होती. आता येथे शांतता असली, तर ती अद्यापही अस्वस्थ आणि अस्थिरच आहे. आजही काही कुकी गटांनी राज्याच्या विभागणीची मागणी सोडलेली नाही. नव्या सरकार व्यवस्थेत आपण सहभागी होणार नाही, अशी घोषणा त्यांनी केली आहे. कुकी समुदायात किमान तीन डझन वेगवेगळे गट असून त्यांच्या वेगवेगळ्या मागण्या आहेत. त्यामुळे प्रत्येकाशी स्वतंत्ररित्या आणि एकत्रितरित्या चर्चा करणे हे एक आव्हान आहे. आता नव्या सरकारला ते स्वीकारायचे असून ते कसे पेलले जाते, यावर या राज्यातील शांततेचे स्थायीत्व अवलंबून आहे. कुकी झो हा गट कुकी समुदायातील सर्वात जहाल मानला जातो. या गटाचे नेते पेओलिनलाल होकिप यांनी पुन्हा एकदा आपल्या जहाल भूमिकेचा पुनरुच्चार केला आहे. गेल्या काही काळात कुकी लोकांचे शिरकाण करण्यात आले, असे त्यांचे म्हणणे आहे. या अन्यायाचे निराकरण होत नाही आणि राजकीय समझोत्याचे लेखी आस्वासन दिले जात नाही, तो पर्यंत आपला पक्ष विधिमंडळ नेता निवडण्याच्या प्रक्रियेत भाग घेणार नाही, अशी घोषणा त्यांनी काही दिवसांपूर्वी केली. हे पाहता, सध्याची शांतता क्षणभंगूर ठरण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. त्यामुळे शांततावादी गटांना आपल्यासमवेत घेणे आणि हिंसाचारी गटांवर योग्य ती कारवाई करणे, अशा दोन्ही मार्गांचा अवलंब नव्या सरकारला करावा लागेल, अशी स्थिती आहे. ही स्थिती मणिपूरमध्ये आहे, तशी ती ईशान्य भारतातील अन्य छोट्या राज्यांमध्येही आहे. येथील फुटीरता आणि हिंसक अलगाववादी यांना विदेशी शक्तींचे मोठ्या प्रमाणात साहाय्य मिळते. म्यानमार आणि चीनकडून या फुटीरतावाद्यांना शस्त्रे, पैसा आणि प्रशिक्षण मिळते असा आरोप आहे. पाकिस्तानची आयएसआय ही संघटनाही भारतात शक्य तितका उच्छाद मांडण्यास सज्ज असते. या संघटनेचे हस्तकही या भागात कार्यरत असल्याची चर्चा आहे. त्यामुळे केंद्र सरकारला दुहेरी आव्हानांना तोंड द्यावे लागते. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या सरकारची दिल्लीत स्थापना झाल्यापासून ईशान्य भारतात मोठ्या प्रमाणात पायाभूत सुविधा कामे हाती घेण्यात आली आहेत. अनेक महत्त्वाचे प्रकल्प पूर्णही झाले आहेत. या प्रकल्पांचा लाभ स्थानिक जनतेला मिळू लागल्याने केंद्र सरकारच्या विरोधातील तीव्र भावना बऱ्याच प्रमाणात मवाळ झाली. केंद्र सरकारने विविध समाजघटकांशी चर्चा करून त्यांना देशाच्या मुख्य प्रवाहात आणण्यासाठी गंभीरपणे प्रयत्न केले. त्यामुळे आज या भागातली अशांतता नियंत्रणात असली, तरी केंद्र सरकार आणि विविध राज्य सरकारे यांना डोळ्यात तेल घालून परिस्थितीवर लक्ष देणे भाग आहे. थोडीशी ढिलाई किंवा किंचितसे दुर्लक्षणी परिस्थितीला वेगळे वळण लावू शकते. त्यामुळे अखंड सावधानता आणि सज्जता याच दोन सूत्रांचा उपयोग करावा लागणार आहे. वेगवेगळ्या समाजघटकांना एकत्र आणून सलोखा निर्माण करण्याचा आणि भारत एकात्म राहिला नाही, तर त्यांचेही भवितव्य असुक्षितच राहील, या वस्तुस्थितीची जाणीव फुटीरतावादी गटांमध्ये रुजविण्याचे कार्य आता करावे लागणार आहे.

पाणी व स्वच्छता कंत्राटी कर्मचाऱ्यांचे काम बंद आंदोलनास सर्व संघटनांचा पाठिंबा

पाच महिने पगार नाही, जगावे कसे हाच मोठा प्रश्न?

दैनिक आपला विदर्भ

बुलढाणा/प्रतिनिधी: स्वच्छ भारत मिशन (ग्रामीण) टप्पा-२ आणि जल जीवन मिशनअंतर्गत जिल्हा परिषद स्तरावर जवळपास दोन दशकांपासून कार्यरत असलेल्या कंत्राटी कर्मचाऱ्यांचे चार महिन्यांचे मानधन अद्याप थकित आहे. ऑक्टोबर २०२५ ते जानेवारी २०२६ या कालावधीतील मानधन न मिळाल्यामुळे कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबांच्या उपजीविकेवर गंभीर परिणाम होत आहेत.

जिल्हा व तालुका स्तरावर हे कर्मचारी ग्रामपंचायतांमधील प्रत्यक्ष अंमलबजावणी, क्षेत्रीय तपासणी, लाभार्थी समन्वय, ऑनलाईन नोंदी आणि अहवाल सादरीकरण यासह जिल्हा परिषद व पंचायत समिती स्तरावरील नियोजन व देखरेखीची जबाबदारी पगार पाडत आहेत. मरिने मानधन न मिळाल्याने कर्मचाऱ्यांचे घरभाडे, मुलांचे शिक्षण आणि वैद्यकीय खर्च भरणे

कठीण झाले आहे. तरीही ते सेवेत सतत कार्यरत आहेत. "चार महिने मानधन न मिळाल्याने आर्थिक ताण आहे, तरीही सेवा सुरू ठेवत आहोत," असे महाराष्ट्र राज्य पाणी व स्वच्छता शासकीय कंत्राटी कर्मचारी कृती समितीने सांगितले. सेवा सुरू असताना मानधन न मिळणे केवळ आर्थिक प्रश्न नाही,

तर कर्मचाऱ्यांच्या दैनंदिन जीवनावर आणि मानसिक आरोग्यावर गंभीर परिणाम करणारे आहे.

या परिस्थितीबाबत महाराष्ट्र राज्य पाणी व स्वच्छता शासकीय कंत्राटी कर्मचारी कृती समितीने राज्यस्तरावर पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागाचे प्रधान सचिव यांना तसेच जिल्हा परिषद प्रशासनास लेखी निवेदन सादर

करून सद्यस्थितीची वस्तुनिष्ठ माहिती अवगत करून दिली आहे. निवेदनात मानधन प्रलंबित राहणे हा जिल्हा परिषद स्तरावरील निर्णयाशी संबंधित नसून, निधी वितरण व प्रशासकीय प्रक्रियेतील विलंबामुळे झाला असल्याचे स्पष्ट केले आहे. तथापि, अनेक राज्यस्तरीय प्रतिनिधित्व करूनही परिस्थिती सुधारली नसल्याने, संस्थेने न्यायासाठी आणि आवश्यक कारवाईसाठी मानवाधिकार आयोगात तक्रार नोंदविली आहे.

कर्मचाऱ्यांनी दिलेल्या इशान्यानुसार, ४ फेब्रुवारीपासून राज्यभर काम बंद आंदोलन सुरू केलेले आहे. तसेच ९ फेब्रुवारी २०२६ नंतर राज्यस्तरावर बेमुदत धरणे आंदोलन आयोजित केले जाणार आहे.

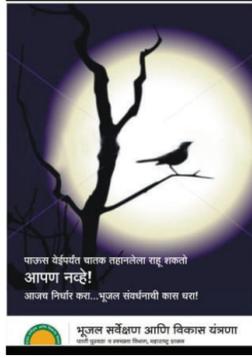
हे आंदोलन मंत्री महोदयांच्या निवासस्थानासमोर सुरू होईल, नवानंतर राज्य पाणी व स्वच्छता मिशन कार्यालय परिसरात आणि मुंबईतील आझाद मैदान येथे होणार आहे. यामुळे स्वच्छ भारत

मिशन (ग्रामीण) अंतर्गत २०२६२७ चा वार्षिक कृती आराखडा (), क्षेत्रीय तपासणी, अहवाल सादरीकरण, ऑनलाईन नोंदी आणि दैनंदिन प्रशासकीय कामकाजावर प्रतिकूल परिणाम होण्याची गंभीर शक्यता व्यक्त केली जात आहे. ही बाब केवळ आर्थिक नसून मानवी, प्रशासकीय आणि संविधानिक दृष्टिकोनातून अत्यंत संवेदनशील आहे. दीर्घकाळ सेवा देणाऱ्या कर्मचाऱ्यांचे मानधन तातडीने अदा करणे आवश्यक असल्याचे महाराष्ट्र राज्य पाणी व स्वच्छता शासकीय कंत्राटी कर्मचारी कृती समितीने अधोरेखित केले आहे, नाहीतर ग्रामीण पाणीपुरवठा व स्वच्छता योजनेच्या अंमलबजावणीवर गंभीर परिणाम होऊ शकतात. या आंदोलनाचा काय परिणाम होणार आहेत याकडे सर्वांचेच लक्ष लागले आहे. राज्यातील सदर कंत्राटी कर्मचारी जोपर्यंत शासन सेवेत नियमित होत नाही तोपर्यंत हे आंदोलन चालू राहणार आहे.

मुख्यमंत्र्यांच्या दूरदृष्टीने राज्यात भूजल सुधार; ३५२ तालुक्यांत सकारात्मक बदल!

कोणत्याही राज्याला सुजलाम सुफलाम होण्यासाठी व जनतेला पिण्याचे पाणी उपलब्ध होण्यासाठी भूजलाचा स्तर चांगला असणे गरजेचे असते. भूजलस्तर सुधार म्हणजे दुष्काळापासून मुक्तता हा मंत्र ठरला आहे. राज्याला दुष्काळ मुक्त करण्याचा हाच ध्यास व मंत्र मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी उराशी बाळगून वर्ष २०१५ च्या सुरुवातीलाच 'जलयुक्त शिवार' ही महत्वाकांक्षी योजना राबविण्याचा निर्णय घेतला. या योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीतून भूजलस्तर वाढून राज्यात दुष्काळी भागाची स्थिती सुधारली. या कार्यक्रमाला जोड म्हणून मुख्यमंत्र्यांच्या सक्षम नेतृत्वात राज्यामध्ये केंद्र पुरस्कृत 'प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजना', 'अटल भूजल योजना' आणि 'जलजीवन मिशन' ची अंमलबजावणीही प्रभावीपणे होत आहे. परिणामी केंद्र शासनाच्या दुष्काळ व्यवस्थापन संहितेप्रमाणे विहित कार्यपद्धतीत अंतर्गत भूजल दुष्काळ निर्देशांकानुसार वर्ष २०२५ अखेर राज्यातील ३५२ तालुक्यांपैकी ३५२ तालुक्यांत दुष्काळ नसल्याचे व भूजल टूट वर्गवारी सामान्य असल्याची आणि मागील दहा वर्षांच्या तुलनेत भूजल स्तर १.५२ मीटरने वाढल्याची सुवाती पुढे आली आहे.

राज्याच्या ग्रामीण भागातील जनतेच्या उपजीविकेचा मुख्य स्रोत शेतीच आहे, तर ८२ टक्के भूभाग हा पावसावर अवलंबून आहे. विशेषतः मराठवाडा आणि विदर्भातील काही गावांमध्ये अनिश्चित व अपुऱ्या पावसामुळे दुष्काळी स्थिती निर्माण होऊन लोकांच्या राहणीमानावर आणि शेतीवर त्याचा प्रतिकूल परिणाम होत असल्याचे चित्र होते. पिण्याच्या पाण्याची टंचाई, भूजल पातळीत होणारी टूट भरून काढण्यासाठी या सर्व परिस्थितीत कृतीशील कार्याद्वारे बदल करण्यासाठी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या पुढाकाराने २६ जानेवारी २०१५ रोजी राज्यात 'जलयुक्त शिवार' ही महत्वाकांक्षी योजना राबविण्यास सुरुवात झाली. २५ लाख हेक्टर जमीन सिंचनाखाली आणण्याच्या उद्दिष्टातून लोकसहभागद्वारे सूक्ष्म सिंचन आणि पावसाचे पाणी साठविण्यास सुरुवात झाली. स्थानिक जलप्रवाहांना मोठ्या जलप्रवाहांशी आणि नैसर्गिक प्रवाह उपलब्ध नसलेल्या ठिकाणी जलवाहिन्या तयार करून जलप्रवाहांशी

जोडण्यात आले. पाण्याच्या प्रवाहाची आवक होऊन हे पाणी संवर्धनासाठी सूक्ष्म जलसाठ्यांमध्ये वाहून नेण्यात येऊ लागले. उपलब्ध जलप्रवाहांचे पुनरुज्जीवन करण्यावर आणि गावांमध्ये नवीन जलप्रवाह निर्माण करण्यावर भर देण्यात आला.

नद्यांच्या तळांचे रुंदीकरण आणि खोलीकरण करण्यावर भर देण्यात आला. पाण्याची झिरपण रोखण्यासाठी तलाव, तळी, शेततळे आणि कालव्यांमधून गाळ काढण्यात आला. चेकडॅम, कालवे, लहान तलाव आणि सार्वजनिक व खाजगी विहीरी बांधण्यात आल्या. पावसाच्या पाण्याची साठवण करण्यात आली. विशेष करून दुष्काळी भागात वाहून जाणारे पावसाचे पाणी अडविण्यात आले. शेतीसाठी कार्यक्षमतेने पाणी वापराबाबत जागरूकता निर्माण करून शेतकऱ्यांना प्रोत्साहन देण्यात आले आणि मोठ्या प्रमाणात वृक्षारोपणही करण्यात आले. परिणामी २०१९ पर्यंत राज्यात अतिरिक्त पाणी साठवण क्षमता निर्माण होऊन १९ हजार ६५५ गावे कायमस्वरूपी दुष्काळ मुक्त झाले. याकाळातच २२ हजार ५३९ गावांमध्ये 'जलयुक्त शिवार' योजनेच्या ६ लाख ३२ हजार ८९६ कामांद्वारे २७ लाख ८ हजार २७९ टीएमसी जलसाठा क्षमता निर्माण होऊन ३९ लाख ४ हजार ३९४ हेक्टर सिंचन क्षमतेचा भूभाग निर्माण झाला. याद्वारे २९ हजार ५४४ गावांना पाणी पुरवठा करण्याचे लक्ष पूर्ण झाले. लक्षणीय यशानंतर पुन्हा ३ जानेवारी २०२३ पासून राज्यात 'जलशिवार योजना' (२.०) सुरू करण्यात आली.

प्रत्येक शेतकऱ्यांच्या शेतास पाण्याची उपलब्धता निर्माण करणे आणि पाण्याची कार्यक्षमता वाढवून पाण्याच्या प्रत्येक थेंबातून जास्तीत

जास्त पीक उत्पादन मिळविण्याच्या उद्देशाने केंद्र शासनाने वर्ष २०१५-१६ पासून 'प्रधानमंत्री कृषी सिंचन योजना' सुरू केली. राज्याच्या ३४ जिल्ह्यांमध्ये केंद्र व राज्याच्या ६०:४० हिस्श्याच्या अर्धसाहाय्याद्वारे ही योजना सुरू आहे.

माजी पंतप्रधान दिवंगत अटल बिहारी वाजपेयी यांच्या ९५ व्या जन्मदिनी २५ डिसेंबर २०१९ रोजी केंद्र शासनाने महाराष्ट्रासह सहा राज्यांच्या ७८ जिल्ह्यांमधील कायम दुर्भिक्ष असणाऱ्या ८३५० ग्रामपंचायतींसाठी 'अटल भूजल योजना' सुरू केली. जागतिक बँकेच्या सहकार्यातून केंद्र शासनाने या योजनेसाठी ६००० कोटी रुपयांस मंजुरी दिली होती. लोकसहभागाने या योजनेत अंतर्भूत सर्व ७८ जिल्ह्यांमधील ८३५० ग्रामपंचायतींचा भूजल आराखडाही संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

'जल जीवन मिशन' या केंद्र शासनाच्या जलशक्ती मंत्रालयाच्या योजनेमुळेही ग्रामीण महाराष्ट्रातील प्रत्येक ग्रामीण घराला सुरक्षित, शुद्ध आणि पुरेशा प्रमाणात पिण्याचे पाणी नळजोडणीद्वारे नियमितपणे उपलब्ध करून देण्याचा उद्देश यशस्वी होताना दिसत आहे. १५ ऑगस्ट २०१९ रोजी सुरू झालेल्या या योजनेनुसार राज्यात प्रत्येक जिल्ह्यांमध्ये 'जिल्हा पाणी व स्वच्छता मिशन' सुरू करण्यात आले. भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा तसेच अन्य विभागांच्या समन्वयाने व जिल्हा पाणी व स्वच्छता मिशनच्या मान्यतेने जल जीवन मिशनचे जिल्हास्तरीय आराखडे तयार करण्यात येतात.

या सर्व प्रयत्नांतून राज्यातील दुष्काळी परिस्थिती सुधारत असल्याचे चित्र आहे. भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणेच्या भूजल दुष्काळ निर्देशांकात ते प्रकर्षाने दिसते. त्याविषयी जाणून घेवूया.

अशी होते भूजल पातळी जाहीर

राज्याच्या महसूल व वनविभागाचा ७ ऑक्टोबर २०१७ चा शासन निर्णय आणि केंद्र शासनाची दुष्काळ व्यवस्थापन संहिता २०१६ च्या अनुषंगाने राज्यात दुष्काळ जाहीर करण्याचे निकष व कार्यपद्धती विहित करण्यात आली आहे. यानुसार राज्यातील परिस्थितीवर देखरेख ठेवण्यासाठी प्रामुख्याने वनस्पती निर्देशांक, मृदा आर्द्रता निर्देशांक, जलविषयक निर्देशांक व पिकांचे क्षेत्रीय सर्वेक्षण, सत्यापन विचारात घेण्यात येतात.

यातील जलविषयक निर्देशांक हा राज्याच्या पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभागांतर्गत कार्यरत व पुणे स्थित भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा (जीएसडीए) द्वारे तयार करण्यात येतो. ग्रामीण भागात पिण्याचे पाणी, शेती आणि औद्योगिक गरजांसाठी भूजलाचे सर्वेक्षण, संशोधन, नियोजन आणि विकास करणारी ही यंत्रणा तालुका निहाय भूजल दुष्काळ निर्देशांक तयार करून या निर्देशांकाचे मूल्य व त्यानुसार भूजल टुटीची वर्गवारी दर तीन महिन्यांने जाहीर करते.

राज्यात एकूण ३९२० निरीक्षण विहीरी स्थिर भूजल पातळीच्या मोजणीसाठी स्थापित करण्यात आल्या आहेत. त्यापैकी ऑक्टोबर २०२५ मध्ये ३६६५ निरीक्षण विहीरींची माहिती संकलित करण्यात आली असून त्यानुसार वर्ष २०२५ चा भूजल पातळी निर्देशांक काढण्यात आला आहे. यात राज्यातील ३३ जिल्ह्यांतील ३५२ तालुक्यांमध्ये भूजल पातळी ०.१५. च्या आत असून भूजल टुटीची वर्गवारी सामान्य असून अमरावती जिल्ह्यातील

खिखलदरा तालुक्यात हा निर्देशांक ०.१६ ते ०.३० दरम्यान असल्याने भूजल टुटीची वर्गवारी सौम्य वर्गात समाविष्ट आहे. ०.६० पर्यंत एकूण पाच स्टारांमध्ये भूजल पातळी निर्देशांकानुसार सामान्य, सौम्य, मध्यम, गंभीर आणि अती गंभीर अशी भूजल टुटीची वर्गवारी काढण्यात येते.

भूजल स्तरात १.५२ मीटरने वाढ मागील दहा वर्षांच्या तुलनेत भूजल स्तर १.५२ मीटरने वाढला असून राज्याच्या दृष्टीने ही महत्वाची उपलब्धी आहे. मागील काही वर्षांच्या तुलनेत राज्यातील कोणताच तालुका मध्यम, गंभीर आणि अती गंभीर भूजल टुटीच्या वर्गात नसल्याने हे सकारात्मक चित्र आहे.

भूजल पातळी निर्देशांकानुसार भूजलाच्या दृष्टीने नेहमीच संवेदनशील समजल्या जाणाऱ्या विदर्भ, मराठवाडा आणि पश्चिम महाराष्ट्रात सकारात्मक बदल घडल्याचे दिसून येते. अकोला, बुलढाणा, यवतमाळ, नागपूर, जालना, बीड, धाराशिव, लातूर आणि परभणी जिल्ह्यांमधील सर्वच तालुके सामान्य भूजल टुटीच्या श्रेणीत आहेत. त्याच प्रमाणे पश्चिम महाराष्ट्रामध्येही भूजल टूट स्थिर असून पुणे, सातारा, सांगली, कोल्हापूर, नाशिक, अहिल्यानगर जिल्ह्यांमधील तालुक्यांचा यात समावेश आहे.

भुगर्भातील जल हे शाश्वत आहे. शेती, पिण्यासाठी, पर्यावरण आणि उद्योगासाठी आपणास ते वर्तमानकाळात टिकवून भविष्यासाठीही राखून ठेवायचे आहे. त्यासाठी खात्रीपूर्वक व संरक्षित सिंचन व्यवस्था निर्माण करण्याकरिता मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या दूरदृष्टीने सुरू झालेली 'जलयुक्त शिवार योजना' आणि राज्यातील दुष्काळ कायमचा नष्ट करण्यासाठी 'नदी जोड प्रकल्प' राबविण्याच्या कामालाही गती प्राप्त झाली आहे. त्याचा परिणाम होऊन झालेले बदल भूजल पातळी निर्देशांकातील आकड्यांद्वारे अधिक स्पष्ट झाले आहेत. या योजनेसह केंद्र शासनाच्या योजनेच्या प्रभावी अंमलबजावणीतून राज्याला दुष्काळ मुक्त करण्याच्या दिशेने राज्य मार्गक्रमण करीत आहे.

०००

-तिरेश मो.भुयार,
माहिती अधिकारी,
माहिती व जनसंपर्क नागपूर.

संक्षिप्त...

तब्बल ३२ तासांनंतर मुंबई-पुणे एक्सप्रेसवेवरील वाहतूक पूर्ववत दैनिक आपला विदर्भ

मुंबई/प्रतिनिधी : मुंबई-पुणे एक्सप्रेसवेवरील वाहतूक तब्बल ३२ तासांनंतर पूर्ववत झाली आहे. मुंबई आणि पुणे या दोन मोठ्या शहरांमधल्या वाहतूकीचा वेग वाढावा म्हणून नव्वदच्या दशकात मुंबई-पुणे एक्सप्रेस वे बांधण्यात आला होता. या एक्सप्रेस वेच्या वेगाला एका अपघाताने ब्रेक लागला होता. अखेर ३२ तासांनंतर मध्यरात्री २ वाजता पुणे-मुंबई महामार्गावरील वाहतूक पूर्ववत झाली.

आडोशी बोगद्याजवळ ज्वलनशील, प्रोपलीन गॅसची वाहतूक करणारा टँकर उलटला आणि मुंबईच्या दिशेने येणारी वाहतूक तात्काळ ठप्प झाली होती. दुर्घटनाग्रस्त टँकरमधील गॅस सुरक्षितपणे दुसऱ्या टँकरमध्ये भरण्यात आला आणि अपघातग्रस्त टँकर क्रेनच्या सहाय्याने बाजूला करण्यात आला. अपघातग्रस्त टँकर रस्त्याच्या बाजूला करून मुंबई-पुणे एक्सप्रेस वेवरील वाहतूक सुरळीत करण्यात आली.

पुणे-मुंबई द्रुतगती मार्गावरील गॅसचा टँकर ३२ तासांनी हटवण्यात आला. त्यानंतर मुंबईकडे जाणारा मार्ग वाहतूकीसाठी खुला करण्यात आला. पण मळवलीजवळ एक ट्रक बंद पडला आहे. तसेच अनेक अवजड वाहनांचे चालक झोपी गेल्याने कामशेत जवळ वाहनांच्या रांगा लागल्या होत्या. आता महामार्ग पोलीस झोपी गेलेल्या वाहन चालकांना उठवून गाड्या पुढे काढण्याचे प्रयत्न करत आहेत. त्यामुळे आडोशी बोगद्याजवळ वाहतूक सुरळीत असली तरी प्रवाशांना काहीवेळ ताटकळत बसावे लागले.

मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावरील वाहतूककोंडीची दखल मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी घेतली आहे. भविष्यात अशी घटना घडू नये आणि घडल्यास आणखी कोणत्या प्रकारची सज्जता असावी, याबाबत चौकशी करून शिफारसीसह सविस्तर अहवाल सादर करण्याचे निर्देश मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी एमएसआरडीसीला दिले आहेत. मुंबई-पुणे एक्सप्रेस-वेवरील वाहतूक कोंडीची उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदेंनीही गंभीर दखल घेतली आहे. आपत्कालीन परिस्थितीतील वाहतूक आराखडा तत्काळ तयार करण्याच्या सूचना एकनाथ शिंदेंनी दिली आहेत. सोबतच मिर्मिंग लिंकचे कामही लवकर पूर्ण करण्याच्या सूचना एकनाथ शिंदेंनी दिल्या आहेत.

महाराष्ट्र शासनाचे चार वर्षे मुदतीचे 9,400 कोटी रुपयांचे रोखे विक्रीस

मुंबई/प्रतिनिधी : महाराष्ट्र शासनाच्या चार वर्षे मुदतीच्या १,५०० कोटीचे ६.९० टक्के महाराष्ट्र शासनाचे रोखे २०३० (४ फेब्रुवारी २०२६ रोजी उभारलेल्या) ची विक्री शासनाच्या सुधारित अधिसूचनेतील अटी आणि शर्तीच्या अधीन राहून करण्यात येईल. या कर्जाद्वारे मिळालेल्या रकमेचा विनियोग शासनाच्या विकास कामासाठी अर्थपुरवठा करण्यासाठी केला जाईल, अशी माहिती वित्त विभागाचे सचिव विकास चंद्र रस्तोगी यांनी पत्रकाव्याने दिली आहे.

अस्पृधात्मक लिलाव पद्धतीनुसार (सुधारित) एकूण अधिसूचित केलेल्या शासन कर्जरोखे रकमेच्या १० टक्के रकम पात्र वैयक्तिक व संस्थात्मक गुंतवणुकदारांना वाटप करण्यात येईल. मात्र एका गुंतवणुकदाराला एकूण अधिसूचित रकमेच्या जास्तीत जास्त १ टक्का रकमेच्या मर्यादित वाटप करण्यात येईल.

भारतीय रिझर्व्ह बँकेत १० फेब्रुवारी, २०२६ रोजी बँकेच्या फोर्ट, मुंबई येथील कार्यालयात लिलाव केला जाईल. तर लिलावाचे बीड्स १० फेब्रुवारी, २०२६ रोजी संगणकीय प्रणालीनुसार, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, कोअर बँकिंग सोल्यूशन, (ई-कुबेर) सिस्टीमनुसार सादर करावयाचे आहेत.

यामध्ये स्पर्धात्मक बिड्स संगणकीय प्रणालीद्वारे ई-कुबेर सिस्टीमनुसार सकाळी १०.३० ते ११.३० वाजेपर्यंत सादर करावेत. तर अस्पृधात्मक बीड्स ई-कुबेर सिस्टीमनुसार सकाळी १०.३० ते ११.०० पर्यंत सादर करावेत.

संजीवनी दर्पण पुरस्काराने अशोकराव वानखेडे सन्मानित

लेखणीच्या माध्यमांतून समाज जागृतीचे महान कार्य करा: तहसीलदार प्रतिक्षा तेजनकर

दैनिक आपला विदर्भ

डोंगगांव/प्रतिनिधी : सामाजिक कार्यात अग्रेसर असलेल्या स्थानिक संजीवनी सेवाभावी परिवाराच्या वतीने २७ व्या वर्धापन दिनानिमित्त आयोजित कार्यक्रमात पत्रकार अशोकराव वानखेडे यांना संजीवनी दर्पण पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले. यावेळी पत्रकार बांधवांना मार्गदर्शन करीत लेखणीच्या माध्यमांतून समाज जागृतीचे महान कार्य करा असे मत रिसोड जि वाशिम तहसीलदार प्रतिक्षा तेजनकर यांनी व्यक्त केले.

दि १ फेब्रुवारी रोजी राजुरकर मंगल कार्यालयात आयोजित या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी बुलढाणा जिल्हा ग्रामीण पत्रकार संघाचे जिल्हाध्यक्ष प्रमोदबापु देशमुख तर प्रमुख अतिथी म्हणून तहसीलदार

प्रतिक्षा तेजनकर, सहा पोलीस निरीक्षक संतोष आघाव, भारत मोरे, ठाणेदार अमरनाथ नागरे, अनिल आवटी, अकबरखा पठाण, डॉ गजानन उल्हामाले, राजेंद्र पळसकर, दिपक पाटील आखाडे, बबनराव पळसकर, डॉ नकुल फुले, आदि मान्यवर मंडळी उपस्थित होती, स्व डॉ जगदीश बिडवई यांच्या स्मृति प्रित्यर्थ दरवर्षी प्रमाणे यावर्षी सुध्दा ग्रामीण पत्रकार बांधवांना प्रेरणा मिळावी हा मुख्य उद्देश ठेवून पत्रकार बांधवांना संजीवनी दर्पण पुरस्काराने गौरविण्यात येते. या वर्षी पत्रकार अशोकराव वानखेडे, नवल राठोड, सादिक कुरेशी, गजानन देशमुख, रविंद्र वाघ यांना पुरस्काराने सन्मानित केले. या कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन हमीद मुल्लाजी तर आभार प्रदर्शन सुरेंद्र सिंह चव्हाण यांनी केले.

पुरस्कार प्राप्त सर्व पत्रकार बांधवांचे जिल्हा ग्रामीण पत्रकार संघाचे अध्यक्ष प्रमोद बापु देशमुख, तालुका अध्यक्ष गजानन चनेवार, सिध्देश्वर

पवार, कैलास राऊत, डोंगगांव पत्रकार संघाचे अध्यक्ष सचिन गाभणे, राजेश वाघमारे, सुरेश आप्पा फिसके, रफीक कुरेशी, दत्ता उमाळे, विष्णू आखरे,

गणेश पळसकर, अबरार खान मिल्ली, गजानन नरवाडे आदिनी अभिनंदन करून पुढील वाटचालीसाठी शुभेच्छा दिल्या आहे.

जिल्हात ९ फेब्रुवारीपासून 'आपदा मित्र' निवासी प्रशिक्षण

युवक-युवतींना आपत्ती व्यवस्थापनाचे १२ दिवसांचे प्रशिक्षण

दैनिक आपला विदर्भ

बुलढाणा/प्रतिनिधी : राष्ट्रीय आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाच्या संकल्पनेतून आणि जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण, बुलढाणा यांच्या पुढाकाराने जिल्हात 'आपदा मित्र' प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले आहे. हे निवासी प्रशिक्षण ९ फेब्रुवारीपासून सुरू होणार असून २० फेब्रुवारी २०२६ पर्यंत अजिंक्य वैभव मंगल कार्यालय, कारंजा चौक, बुलढाणा येथे संपन्न होणार आहे. आपत्तीच्या काळात स्थानिक पातळीवर त्वरित आणि प्रभावी प्रतिसाद देऊन जीवितहानी कमी

करणे, हा या प्रशिक्षणाचा मुख्य उद्देश आहे. या उपक्रमांतर्गत बुलढाणा जिल्हातील निवड करण्यात आलेल्या तसेच इच्छुक युवक-युवतींना १२ दिवसांचे निवासी प्रशिक्षण देण्यात येणार आहे. १८ ते ४५ वयोगटातील शारीरिक व मानसिकदृष्ट्या सक्षम नागरिक व महाविद्यालयीन विद्यार्थी या प्रशिक्षणासाठी पात्र आहेत. यामध्ये प्रामुख्याने एन.एस.एस., एन.सी. सी., नेहरू युवा केंद्र ( ) चे विद्यार्थी, होमगार्ड, शासकीय व निमशासकीय कर्मचारी, आशा वर्कर, अंगणवाडी सेविका तसेच आपत्तीप्रवण गावातील ग्राम

महसूल सहाय्यक यांचा समावेश आहे. तसेच डॉक्टर, माजी सैनिक व स्थापत्य अभियंता यांच्यासाठी वयोमर्यादा ५५ वर्षांपर्यंत शिथिल करण्यात आली आहे. प्रशिक्षण पूर्ण करणाऱ्या 'आपदा मित्रांना शासनाकडून ३ वर्षासाठी ५ लाख रुपयांचा अपघात विमा तसेच वैयक्तिक आपत्कालीन प्रतिसाद संच देण्यात येणार आहे. प्रशिक्षण कालावधीत निवास, चहा-नारत व जेवणाची संपूर्ण व्यवस्था शासननियुक्त प्रशिक्षण संस्था मे. 'आयटस' स्पॉटर्स क्लब मो. ७०२०४३५९५४ / ९०११७७७२२३ या क्रमांकावर संपर्क साधण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे.

सकाळी १० वाजता नेमून दिलेल्या ठिकाणी उपस्थित राहणे अनिवार्य असून, पासपोर्ट साईज फोटो, आधार कार्ड व ओळखपत्र सोबत आणणे आवश्यक आहे. इच्छुक उमेदवारांनी आपल्या संबंधित तहसील कार्यालयातील नैसर्गिक आपत्ती विभागाशी संपर्क साधून नोंदणी करावी. अधिक माहितीसाठी जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी श्री. संभाजी पवार, जिल्हाधिकारी कार्यालय, बुलढाणा यांच्याशी किंवा मो. ७०२०४३५९५४ / ९०११७७७२२३ या क्रमांकावर संपर्क साधण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे.

मिर्झापूर द मूळी होणार या दिवशी रिलीज, जाणून घ्या तारीख...

मुंबई/प्रतिनिधी: भारतातील सर्वात मोठी आणि चाहत्यांची आवडती फ्रॅंचायझी मिर्झापूर आता मोठ्या पडद्यावर रिलीज होण्यासाठी सज्ज आहे. अमेझॉन एमजीएम स्टुडिओज आणि एक्सल एंटरटेनमेंट निर्मित मिर्झापूर द मूळी पाहण्यासाठी अनेकजण उत्सुक आहे. या चित्रपटाची निर्माते रितेश सिधवानी आणि फरहान अख्तर आहेत. याशिवाय कासिम जगमागिया आणि विशाल रामचंदानी यांची सह-निर्मिती करत आहेत. या चित्रपटाचे दिग्दर्शन गुरमीत सिंग यांनी केले आहे. निर्मात्यांनी आता या बहुप्रतीक्षित चित्रपटाच्या प्रदर्शनाची तारीख जाहीर केल्यानंतर, मिर्झापूर द मूळी कधी बॉक्स ऑफिसवर ४ सप्टेंबर रोजी तुमच्या जवळच्या चित्रपटगृहात प्रदर्शित होणार आहे. मिर्झापूर द मूळी. आता निर्मात्यांनी शेअर केलेल्या पोस्टवर अनेकजण आपल्या प्रतिक्रिया देत आहेत.

थकीत महसूल व गौण खनिज दंड वसुलीसाठी कडक पावले उचला

जिल्हाधिकारी डॉ. किरण पाटील यांचे महसूल यंत्रणेला निर्देश

दैनिक आपला विदर्भ

बुलढाणा/प्रतिनिधी: बुलढाणा जिल्हातील प्रलंबित जमीन महसूल आणि थकीत करांची १०० टक्के वसुली करण्याचे उद्दिष्ट पूर्ण करण्यासाठी जिल्हाधिकारी डॉ. किरण पाटील यांनी महसूल यंत्रणेला विशेष निर्देश दिले आहेत. महसूल वसुलीची प्रक्रिया अधिक प्रभावी करण्यासाठी आता प्रशासनाकडून सक्तीने वसुली करण्यात येणार असून, थकबाकीदारांवर दंडात्मक कारवाई करण्याचा इशाराही त्यांनी दिला आहे. विशेषतः गौण खनिजाचा अवैध उपसा

करणाच्याविरुद्ध जिल्हाधिकारी यांनी आक्रमक पवित्रा घेतला असून, अशा प्रकरणात प्रलंबित असलेले सर्व दंड त्वरित वसूल करण्याचे आणि दोषींवर कठोर दंडात्मक

कारवाई करण्याचे आदेश त्यांनी यंत्रणेला दिले आहेत. जिल्हाधिकारी डॉ. किरण पाटील यांनी महसूल विभागाच्या बैठकीत स्पष्ट केले की, महाराष्ट्र

जमीन महसूल अधिनियम १९६६ मधील तरतुदीनुसार थकबाकीदारांवर मालमत्ता जारीसाराखी कठोर कायदेशीर कारवाई केली जाईल. या मोहिमेअंतर्गत जिल्हातील सर्व तलाठी आणि मंडळ अधिकाऱ्यांच्या पथकाना गावोगावी भेटी देऊन थेट वसुली करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत. प्रलंबित कर आणि गौण खनिज अवैध उपशाचा दंड भरण्यासाठी वारंवार मुदत देऊनही प्रतिसाद न देणाऱ्या थकबाकीदारांवर विशेष लक्ष केंद्रित करून त्यांच्यावर कठोर पावले उचलण्याचे अधिकार तहसीलदारांना देण्यात आले आहेत. नागरिकांनी प्रशासकीय कारवाई

आणि दंडात्मक बोजा टाळण्यासाठी आपला थकीत जमीन महसूल, कर आणि गौण खनिजाचा दंड त्वरित जमा करावा, असे आवाहन जिल्हाधिकारी डॉ. किरण पाटील यांनी केले आहे. ही मोहीम आता अधिक तीव्र करण्यात आली असून, गाव पातळीवर दररोज वसुलीचा आढावा घेतला जाणार आहे. शासकीय महसूल आणि गौण खनिजावरील दंड हा विकासकामांसाठी अत्यंत महत्त्वाचा असल्याने सर्व स्तरावर ही वसुली प्रक्रिया तातडीने पूर्ण करण्याच्या सूचना जिल्हाधिकारी यांनी दिल्या आहेत.

शब्दकोडे क्र. 78

आडवे शब्द

१. राज्यकारभाराचे प्रमुख शहर ४. प्रत्येक वर्षी ७. 'सगळा हवाला रामावर!' याअर्थी शब्दप्रयोग १०. सुगंधी पानांची वनस्पती १२. मराठी भाषिकांचे राज्य १३. नासाडी, नाश १५. पादगण १७. रंगविलेले १९. अपशकुन २०. कोर्टातील खटला २१. युद्ध २३. मागील अंगण २५. बिनवासाचे पांढरे फूल २७. जागृत २९. काका (इंग्रजी) ३१. चेष्टा ३२. माधुर्य ३३. विचार करणारा, सूज ३५. ग्रामीण बोलीत घटस्फोट ३७. माफी ३९. मौज, बहार ४१. पालव ४४. इतरांहून निराळा ४६. युक्ती ४८. आपटणे, टक्कर देणे ५०. सुवर्ण ५१. मजबूत, भक्कम ५३. घोंगड्या विणणारी जमात ५४. फुरसत ५५. नवरदेव ५६. लाकूड कापण्याचे हत्यार ५८. जहर ५९. आरोप ६०. आजच्या आधीचा दिवस ६१. वाकलेला, नम्र ६३. साजसज्जा करणे ६४. उत्सवाचे दिवस ७०. इंद्र दरबारातील दोन अप्सरा ७१. अतिशय आनंद ७३. कमीजबरोबरचे वस्त्र ७४अ. कोणी तरी विशेष ७५. भेळमिसळीचा उत्तर भारतीय अवतार ७६. धातूचा धागा ७७. रवाळ ७८. अन्वेषणे, संकोचापोटी नाकारणे

उभे शब्द

१. दास जोडल्यास लाडवाचा प्रकार २. शेतकऱ्यांचा मित्र म्हटली जाणारी सापाची विनविषारी जात ३. पाणी ५. चार वेदांपैकी एक ६. किचीत छोटा ७. देश ८. भ्रमंती, सतत प्रवास करणे ९. सेनापती ११. एकसारखे, सदोदित १४. उथळ वाटी १६. अधाशी, लालची १८. धुसफूस, जीवाला होणारा २०. मोठा भाऊ २२. मातीचा कण असला तरी हनी असल्याचा आभास निर्माण करणे अर्थात एखादी घटना फुगवून सांगणे याअर्थी वाक्प्रचार २४. राज्यशकट हाकणारे मंत्रीमंडळ २६. खिडकी २८. थंड २९. अंतःकरण, अतील भाग ३०. निकट, जवळ ३२. साखरेची चव ३४. राग, क्रोध ३६. उन्हाळ्यात येणारे सुगंधी पांढरे फूल ३८. सन्मानप्रित्यर्थ दिलेली अल्प रक्कम ४०. संकटातून, पेचातून सोडवणे याअर्थी वाक्प्रचार ४२. जाणे येणे ४३. स्थिती, अवस्था ४५. गीत ४६. हात, हस्त ४७. महिष ४९. भय, भीती, शंका ५२. कोळशाची पुड ५३. नेहमी, निरंतर ५४. आकलन क्षमता ५६. मनाचा ओढा ५७. अरण्य ५९. आजूबाजूला ६०. व्यवस्था, कामाची देखरेख ६२. सर्कशीत हसविणारा ६३अ. भोजनानंतर मुखशुद्धी करणारा ६५. पुन्हा पुन्हा, फिरून फिरून ६६. विनंती ६७. हिंदीत परत ६८. संतोष, तुमी ६९. 'वाशिंग मशीन' मध्ये न होणारी क्रिया ७२. मराठी मुलूखाचा पठारी भाग ७४. वेल ७४अ. चानी ७५. मुख्य दिशांची संख्या

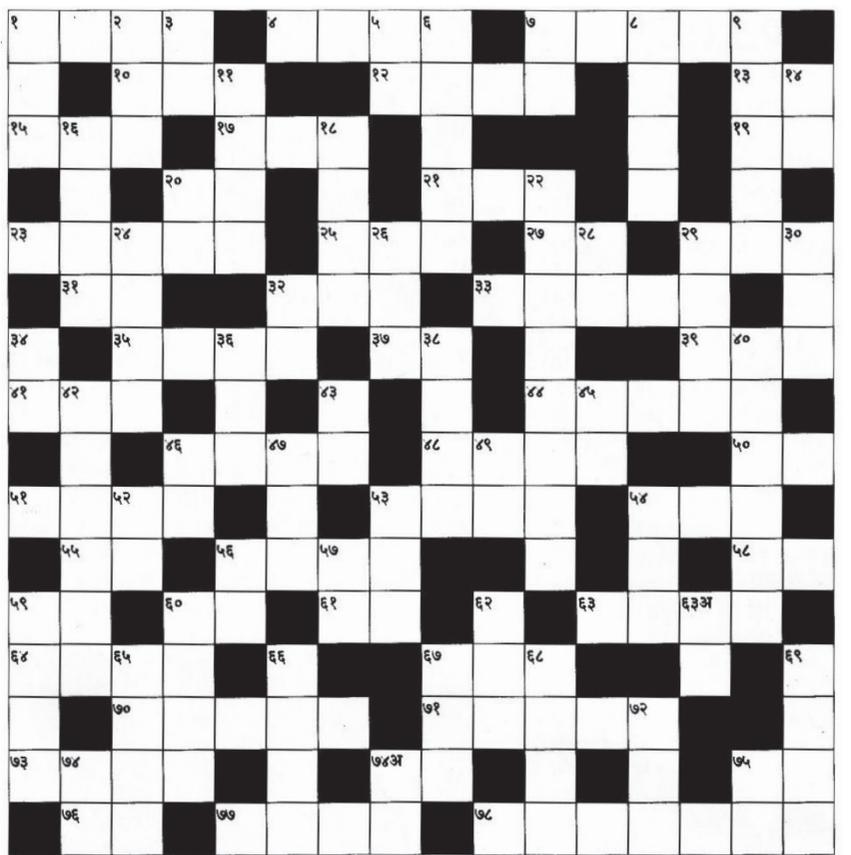
शब्दकोडे क्र. 77 चे उत्तर

आडवे उत्तर

१. कोरडा ४. पारावार ६. साय ७. पर ९. सनसनाटी १२. जावई १३. दख १५. ललकारी १६अ. बासमती १७अ. खरोखर १८. बरबाद २०. चारा २२. राही २३. प्रकाश २५. परत २६. समास २७. हालचाल २८. सारक २९. महामार्ग ३०. रव ३१. कतरण ३३. प्रतिकारक ३४. फरार ३६. काननबाला ४१. डबा ४२. नकलाकार ४४. राजीवलोचन ४७. घसा ४८. भोज्य ४९. खार ५०. समीर ५१. सामनावीर ५३. पसा ५५. दारारा ५६. पदरमोड ५८. नरम ६०. नाश ६१. बोट ६२. कप ६३. जम ६४. सम रभूमी ६६. मदतनीस ६८. रणगाडा ६९. नवनीत ७०. रया

उभे उत्तर

१. कोप २. डास ३. वास ४. पाटील ५. रजा ६. साईबाबा ७. परतीचा मार्ग ८. रड १०. नजर ११. नाल १३. दम १४. आरोही १६. काया १७. सद १७अ. खराब १८. बरकत १९. रत २१. रास २३. प्रचारक २४. कालव २५. परकर २६. समाधान २७. हानिकारक २९. मणका ३२. गेलाबाजार ३३. प्रथा ३५. रामराज्य ३७. नयन ३८. बाड ३९. पर ४०. सलोखा ४२अ. लाघवी ४३. कासार ४५. चरणारविंद ४६. टोसा ४८. भोवरा ५०. सवड ५२. नाकाम ५४. सापट ५५. दशरथ ५७. पाप ५८. नजर ५९. रमण ६०. नाम ६२. कसर ६४. सडा ६५. मीन ६६. मत ६७. तप

वृत्तविशेष...

शासकीय कार्यालयांनी कापड साहित्य खरेदीसाठी हातमाग महामंडळाला प्राधान्य द्यावे
दैनिक आपला विदर्भ

बुलडाणा/प्रतिनिधी: हातमाग विणकरांना नियमित रोजगार उपलब्ध करून देणे तसेच पारंपरिक हातमाग व्यवसायाला चालना देण्याच्या सामाजिक उद्देशाने महाराष्ट्र शासनाच्या अंगीकृत उपक्रमांतर्गत स्थापन करण्यात आलेल्या महाराष्ट्र राज्य हातमाग महामंडळ मर्या., नागपूर यांच्याकडून शासकीय व निमशासकीय कार्यालये, दवाखाने व वसतिगृहांनी आवश्यक कापड साहित्याची खरेदी करावी, असे आवाहन महामंडळ व्यवस्थापनाकडून करण्यात आले आहे.

सन १९७९ मध्ये कंपनी कायदानुसार स्थापन झालेल्या या महामंडळामार्फत बेडशिट, चादर, दरी, टॉवेल, कम्बल, ड्रेस मटेरियल यासह विविध हातमाग उत्पादने तयार करण्यात येतात. केंद्र शासनाच्या वस्त्र मंत्रालयाच्या दिनांक ०३ सप्टेंबर २००८ च्या आदेशानुसार हातमाग उद्योग टिकवून ठेवण्यासाठी ११ वस्तू आरक्षित ठेवण्यात आल्या असून, त्यामध्ये वरील उत्पादनांचा समावेश आहे. शासकीय व निमशासकीय कार्यालयांमध्ये आयोजित विविध कार्यक्रमांसाठी सत्कारमूर्ती व मान्यवर पाहुण्यांना देण्यासाठी कापडी गुलदस्ते, पैठणी व करवती स्टोल, दुपट्टे, हिमरू शॉल, पैठणी साड्या व पर्स उपलब्ध आहेत. कापडी गुलदस्त्यांमधील साहित्य दैनंदिन वापरासाठी उपयुक्त असल्याने पर्यावरणपूरक व सामाजिकदृष्ट्या लाभदायक ठरत आहे.

राज्य शासनाच्या परिपत्रक क्र. कापड २०१८/प्र.क्र.४२/टेक्स-३ दिनांक १८ एप्रिल २०१८ नुसार, विदर्भ व मराठवाडा विभाग तसेच धुळे व नंदूरबार जिल्ह्यांसाठी शासकीय पुरवठ्याचे कार्यक्षेत्र महाराष्ट्र राज्य हातमाग महामंडळ, नागपूर यांना निश्चित करण्यात आले आहे. तसेच उद्योग संचालनालय व मध्यवर्ती भांडार खरेदी संघटना, मुंबई यांच्या शासन निर्णयानुसार दरनिश्चितीची मान्यता देण्यात आलेली आहे. तरी शासकीय व निमशासकीय कार्यालये, दवाखाने व वसतिगृहांनी आवश्यक कापड साहित्याची खरेदी करण्यासाठी मुख्य भांडार विक्री केंद्र, उमरेड रोड, नागपूर येथे संपर्क साधावा, असे आवाहन करण्यात आले आहे. अधिक माहितीसाठी संकेतस्थळ www.mahahandloom.com, ई-मेल mshcngpyahoo.com किंवा मोबाईल क्रमांक ९५७९८३७७४० व संपर्क साधाता येईल.

अमृत संस्थेच्या ड्रोन प्रशिक्षणाची कीर्ती गोव्यापर्यंत, गोवा सरकारच्या ३० अधिकाऱ्यांना 'अमृत ड्रोन मिशन' अंतर्गत प्रशिक्षण

दैनिक आपला विदर्भ

बुलडाणा/प्रतिनिधी: महाराष्ट्र शासनाची स्वायत्त संस्था महाराष्ट्र संशोधन, उन्नती व प्रशिक्षण प्रबोधिनी अर्थात अमृत संस्थेकडून राबवण्यात येणाऱ्या दर्जेदार ड्रोन प्रशिक्षण कार्यक्रमाची कीर्ती आता महाराष्ट्राच्या सीमाही ओलांडून थेट गोव्यापर्यंत पोहोचली आहे. गोवा सरकारने आपल्या ३० अधिकाऱ्यांना ड्रोन पायलट प्रशिक्षण देण्यासाठी अमृत संस्थेची निवड केली असून, यासंदर्भातील प्रस्तावास मंजूरी देण्यात आली आहे.

अमृत ही संस्था खुल्या प्रवर्गातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना सक्षम करण्यासाठी विविध कौशल्यविकास व उद्योजकता प्रशिक्षण कार्यक्रम राबवते. त्याचाच एक भाग म्हणून 'अमृत ड्रोन मिशन' ही मोहीम सुरू करण्यात आली असून, ड्रोन पायलट बनण्यासाठीचे हे प्रशिक्षण लक्षित घटकासाठी पूर्णतः मोफत आहे. आतापर्यंत या प्रशिक्षणाचा लाभ १०० हून अधिक लाभार्थ्यांनी घेतला असून, अनेकांनी या कौशल्याच्या आधारे शेती फवारी, सर्व्हे, व्हिडिओग्राफी, फोटोग्राफी तसेच विविध सरकारी प्रकल्पांच्या निरीक्षणाच्या कामातून चांगली कमाई सुरू केली आहे. सध्या राज्यातील आठ ठिकाणी अमृत संस्थेमार्फत ड्रोन प्रशिक्षण दिले जाते.

ड्रोन तंत्रज्ञानाचा वाढता वापर लक्षात घेता प्रशिक्षित मनुष्यबळाची गरज ओळखून अमृत संस्थेने हे मिशन सुरू केले. याच प्रशिक्षणाच्या गुणवत्तेने प्रभावित होऊन गोवा सरकारच्या नियोजन, सांख्यिकी व मूल्यांकन संचालनालयाचे संचालक विजय सक्सेना यांनी अमृत संस्थेचे व्यवस्थापकीय संचालक विजय जोशी यांना पत्र पाठवून प्रशिक्षणाबाबतची मंजूरी कळवली आहे.

पत्रात सक्सेना यांनी नमूद केले आहे की, "अमृत ड्रोन मिशनअंतर्गत तयार करण्यात आलेला अभ्यासक्रम अत्यंत उच्च दर्जाचा असून, प्रशिक्षक अनुभवी व सक्षम आहेत. गोवा सरकारच्या ३० अधिकाऱ्यांना 'स्मॉल रिमोट पायलट सर्टिफिकेट प्रशिक्षण देण्यासाठी अमृत संस्थेला मंजूरी देण्यात येत आहे.' दरम्यान, या गुणवत्तापूर्ण प्रशिक्षणाचा लाभ राज्यातील जास्तीत जास्त पात्र नागरिकांनी घ्यावा, असे आवाहन व्यवस्थापकीय संचालक विजय जोशी यांनी केले आहे.

केंद्रीय आरोग्य व कुटूंब कल्याण राज्यमंत्री प्रतापराव जाधव यांनी घेतली आज महाराष्ट्रातील वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची बैठक

आरोग्य सेवा सहज आणि सुलभ बनविण्यासाठी उपाययोजना करा अधिकाऱ्यांच्या बैठकीत केल्या सुचना

दैनिक आपला विदर्भ

बुलडाणा/प्रतिनिधी: गोरगरीब जनतेला केंद्रबिंदु मानून प्रत्येक व्यक्तीला उत्तमातील उत्तम आरोग्य सेवा मिळावी या दृष्टीकोनातून आरोग्य सेवा सहज, सुलभ आणि सक्षम बनविण्याच्या दृष्टीकोनातून कार्यप्रणाली अमंलात आणा अशा सुचना केंद्रीय आयुष आरोग्य व कुटूंब कल्याण राज्यमंत्री प्रतापराव जाधव यांनी केल्या आहेत.

आयुष मंत्रालय, आरोग्य व कुटूंब कल्याण मंत्रालय नवी दिल्ली आणि महाराष्ट्र सरकारच्या आरोग्य विभागातील वरीष्ठ अधिकाऱ्यांची बैठक आज नवी दिल्ली येथे केंद्रीय आरोग्य व कुटूंब कल्याण राज्यमंत्री प्रतापराव जाधव यांच्या अध्यक्षतेखाली संपन्न झाली. या बैठकीमध्ये प्रत्येक नागरीकाना दर्जेदार वैद्यकीय सुविधा पोहचविणे आयुष उपचार पध्दतीचा विस्तार

करणे आणि आरोग्य सेवा मजबूत करण्यासंदर्भात चर्चा करण्यात आली. या चर्चेमध्ये बोलतांना केंद्रीय आयुष आरोग्य व कुटूंब कल्याण राज्यमंत्री प्रतापराव जाधव यांनी संबोधित अधिकाऱ्यांना सुचना केल्या. यावेळी बोलतांना ते म्हणाले की पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या दूरदृष्टी नेतृत्वाखाली आम्ही "स्वस्थ भारत, सशक्त भारत" या

संकल्पनेतून निरोगी महाराष्ट्रासाठी आणि विकसीत भारतासाठी वास्तवात सहज आणि सुलभ आणि सक्षम आरोग्य सेवा देण्यासाठी आरोग्यमंत्री जे.पी.नड्डा यांच्या मार्गदर्शनाखाली काम करीत आहोत. वैद्यकीय क्षेत्रातील अधिकाऱ्यांनी सुध्दा शासनाच्या विविध योजना तळागळातील शेवटच्या घटकापर्यंत पोहचविण्यासाठी स्वयंस्फूर्तीने काम

करणे गरजेचे असल्याचे मतही केंद्रीय आयुष आरोग्य व कुटूंब कल्याण राज्यमंत्री प्रतापराव जाधव यांनी या बैठकीत व्यक्त केले. या बैठकी दरम्यान राष्ट्रीय बाल आरोग्य कार्यक्रम, क्षयरोग, किटकजन्य आजार, आयुष आरोग्य मंदिर, आयुष ग्राम यासारख्या योजनांचा आढावा घेण्यात आला. या बैठकीला

आरोग्य मंत्रालयाचे संयुक्त सचिव, श्री.निपुल विनायक, सचिव आरोग्य विभाग महाराष्ट्र राज्य, डॉ.भारती बलकवडे, आयुक्त, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, डॉ. नितीन अंबाळेकर, संचालक, आरोग्य सेवा, डॉ. रमण घुमराळेकर संचालक आयुष विभाग महाराष्ट्र राज्य व मंत्रालयीन उच्चस्तरीय अधिकारी उपस्थित होते.

जिल्हा परिषद सांस्कृतिक स्पर्धा कलावंतांची स्व. अजित पवार यांना आगळीवेगळी श्रद्धांजली

दैनिक आपला विदर्भ

बुलडाणा/प्रतिनिधी: जिल्हा परिषदेच्या वतीने स्थानीय जिल्हा क्रीडा संकुल येथे आयोजित अधिकारी कर्मचारी यांच्या सांस्कृतिक स्पर्धांच्या पहिल्या दिवशी रात्री सहभागी कलावंतांनी शॅडो अॅक्टच्या माध्यमातून राज्याचे उपमुख्यमंत्री स्वर्गीय अजित पवार यांना आगळीवेगळी श्रद्धांजली अर्पण केली. एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना ग्रामीण प्रकल्प बुलडाणा यांच्या कर्मचारी कलावंत संचाच्या वतीने हे सादरीकरण करण्यात आले. त्यामध्ये महाराष्ट्राचे उपमुख्यमंत्री तथा वित्त मंत्री असताना स्व. अजित पवार यांनी राज्यात अमलबजावणी केलेल्या विविध यशस्वी योजनांचे प्रासंगिक या शॅडो एक्ट च्या माध्यमातून करण्यात आले. तसेच विमान अपघाताच्या दुर्दैवी व दुःखद घटनेचा प्रसंग सुद्धा अतिशय संवेदनशीलतेने या कलावंतांनी उपस्थितांच्या डोळ्यासमोर उभा केला.

जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी गुलाब खरात, महिला व बालविकास विभागाचे उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी प्रमोद

एंडोले प्रकल्प अधिकारी, संदीप गवळी व डॉ. राधा बल्लाळ यांच्या मार्गदर्शनाखाली सोनाली सिद्धार्थ हिवाळे यांच्या संकल्पनेतून हा शॅडो एक्ट सादर करण्यात आला. यामध्ये सुनीता चित्ते, आशा खरे, लता तायडे, शालिनी मोरे (धाड), माया मोरे (तराडखेड), वैशाली

गवई (भादोला), कुसुम हिवाळे (भादोला), रुपाली वानखेडे (डोंगर खंडाळा) या मुख्य कलावंतांसह बाल कलाकार स्वराज बर्डे यांनी अभिनय केला. त्यांच्या या भावनात्मक सादरीकरणामुळे उपस्थित प्रेक्षकांचे डोळे सुद्धा पाणावले होते.

महात्मा बसवेश्वर सामाजिक समता, नटराज, विश्वकर्मा व क्रांतीवीर राजे उमाजी नाईक पुरस्कारासाठी अर्ज सादर करण्याचे आवाहन

बुलडाणा/प्रतिनिधी: इतर मागास बहुजन कल्याण विभागामार्फत सन २०२५-२६ या वर्षासाठी महात्मा बसवेश्वर सामाजिक समता (शिवा) पुरस्कार, नटराज पुरस्कार, विश्वकर्मा पुरस्कार तसेच क्रांतीवीर राजे उमाजी नाईक पुरस्कार प्रदान करण्यात येणार आहेत. या पुरस्कारांसाठी पात्र व्यक्ती व संस्थांकडून अर्ज सादर करण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे.

सामाजिक, शैक्षणिक व आर्थिक विकासासाठी कलात्मक

समाजप्रबोधन, साहित्यिक कार्य, समाजसेवा तसेच सामाजिक संघटनात्मक कार्य करणारे कलावंत, साहित्यिक, समाजप्रबोधनकार, समाजसेवक व संबंधित सामाजिक संस्थांसाठी हे पुरस्कार जाहीर करण्यात आले आहेत. समाजासाठी सामाजिक, शैक्षणिक, सांस्कृतिक, आध्यात्मिक प्रबोधन तसेच आर्थिक कल्याणासाठी उल्लेखनीय कार्य करणाऱ्या नामवंत समाजसेवक, कलावंत, समाज

संघटनात्मक कार्यकर्ते, आध्यात्मिक प्रबोधनकार, साहित्यिक व सामाजिक संस्थांना सन २०२५-२६ या वर्षासाठी हे पुरस्कार प्रदान करण्यात येणार आहेत. या पुरस्कारासाठी पुरुष अर्जदारांची किमान वयोमर्यादा ५० वर्षे तर महिलांसाठी किमान ४० वर्षे निश्चित करण्यात आली आहे. तसेच सामाजिक संस्थांनी संबंधित क्षेत्रात किमान १० वर्षे कार्य केलेले असणे आवश्यक आहे. इच्छुक व पात्र व्यक्ती व संस्थांनी

जाहिरात प्रसिद्ध झाल्यापासून दिनांक २१ फेब्रुवारी २०२६ पर्यंत पुरस्कारासाठीचे प्रस्ताव सहाय्यक संचालक, इतर मागास बहुजन कल्याण कार्यालय, बुलडाणा, भारतलून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय भवन, त्रिशरण चौक, चिखली रोड, बुलडाणा येथे सादर करावेत, असे आवाहन सहाय्यक संचालक इतर मागास बहुजन कल्याण बुलडाणा मा. श्री. मनोज मेरत यांनी केले आहे.

जिल्हा कौशल्य विकास विभागाच्या मेळाव्यात २०० उमेदवारांना जागीच नोकरी; ५५० जणांची प्राथमिक निवड

दैनिक आपला विदर्भ

बुलडाणा/प्रतिनिधी: बुलडाणा जिल्हा कौशल्य विकास विभाग आणि माऊली कॉलेज ऑफ इजिनियरिंग यांच्या संयुक्त विद्यमाने २ फेब्रुवारी २०२६ रोजी शेगाव येथे पंडित दीनदयाळ उपाध्याय रोजगार मेळावा मोठ्या उत्साहात पार

पडला. या मेळाव्याला जिल्ह्यातील तरुणांनी प्रचंड प्रतिसाद दिला. एकूण ३३ नामांकित कंपन्यांनी या ठिकाणी १७०० उमेदवारांच्या मुलाखती घेतल्या. त्यापैकी ५५० जणांची प्राथमिक निवड करण्यात आली, तर २०० उमेदवारांना जागीच नोकरीचे नियुक्तीपत्र देण्यात आले.

यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित असलेले उपायुक्त द. ल. ठाकरे यांनी तरुणांना मार्गदर्शन केले. त्यांनी सांगितले की, तरुणांनी केवळ नोकरीवर अवलंबून न राहता, मिळालेल्या अनुभवातून भविष्यात स्वतःचे उद्योग सुरू करून उद्योजक बनले पाहिजे. बोर्ड ऑफ अग्रॅटिसिपिचे संचालक जुमले

यांनी यावेळी शिकाऊ उमेदवारी योजनेचे महत्त्व समजावून दिले. माऊली ग्रुपचे अध्यक्ष ज्ञानेश्वर पाटील यांनी अध्यक्षीय भाषणात सांगितले की, आमची संस्था जिल्ह्यातील तरुणांना मदत करण्यासाठी आणि कौशल्य विकासाचे कार्यक्रम राबवण्यासाठी आणि त्यांच्या सहकाऱ्यांनी विशेष परिश्रम घेतले.

डॉ. जाधव यांनीही यावेळी महाविद्यालयाच्या सामाजिक भूमिकेबद्दल माहिती दिली. हा मेळावा यशस्वी करण्यासाठी ट्रेनिंग ऑफिसर तुषार बढे, जिल्हा कौशल्य विकास कार्यालयाचे सहाय्यक आयुक्त ग. प्र. बिटोडे आणि त्यांच्या सहकाऱ्यांनी विशेष परिश्रम घेतले.